

Kulturarv Östergötland

Tionde lokalhistoriska utställningen!

NR 4 2011

Valdemarsvik är tionde biblioteket som nu invigt en lokalhistorisk utställning producerad av Östergötlands museum. I drygt fyra år har arbetet med utställningarna pågått i länet. Utställningarna är en del i utvecklandet av de lokalhistoriska miljöerna på bibliotek som vi tillsammans med Länsbiblioteket och de lokala biblioteken stegvis byggt upp på ett sätt som är unikt i landet.

Om detta kan du läsa mer om i vinterns Nyhetsbrev. Vi berättar också naturligtvis om Kulturarvsdagen i Linköping, om flera nya databaser och om vår nystartade arkeologiavdelning. Vi önskar en God Jul och ett Gott Nytt År!

Lokalhistorisk utställning i Valdemarsvik

Måndagen den 28 november invigdes utställningen "Färd över land och vatten – kommunikationer i Valdemarsvik genom tiderna". Utställningen är därmed den tionde lokalhistoriska utställningen som invigts i länet. Hans Lorentzon, näringslivschef i kommunen var den som lät täckelsen falla inför ögonen på dem som samlats på biblioteket.

Maria Hultsberg som bland annat är lokalhistoriskt ansvarig på biblioteket inledde programmet med att uttrycka sin glädje över samarbetet. I utställningen finns föremål som knyter an till hur man färdats i Valdemarsvikstrakten genom tiderna och hur dessa kommunikationer influerat området. Föremålen kommer från läns museets arkiv och magasin och har tagits fram i samverkan med bibliotekspersonalen.

Det är glädjande att se hur väl arbetet med att utveckla de lokalhistoriska miljöerna gått i länet. Vi märker samtidigt att kulturarvsarbetet har prioriterats upp i regionalt utvecklingsarbete, vilket är positivt. Vi kan se hur statusen för det lokalhistoriska arbetet ute på biblioteken också höjts. Vi tror att nätverket som skapats inom "Lokalhistoria på bibliotek" har bidragit till det. Läs mer [här](#).

*Karin Hultsberg öppnar invigningen av utställningen.
Bild: Eva Lundblad, Östergötlands museum*

Svenska fyrar i databas

Som vi många gånger tidigare konstaterat så finns det så många sällskap och föreningar som på frivillig väg och med en stor portion entusiasm bidrar till tillgängliggörandet av vårt kulturarv. Den här gången är det Svenska fyrsällskapet som har lagt ut en databas över svenska fyrar och fyrapersonal. Väst- och sydkusten är nästan färdigregistrerade och på ostkusten pågår arbete. Känner ni till mer om svenska fyrar kanske ni kan hjälpa sällskapet med uppgifter till databasen. Läs mer [här](#).

*Häradsskärs fyr.
Bild: Svenska fyrsällskapet*

Gravstensen inventering på nätet

En annan intresseförening som till stor del arbetar ideellt är Sveriges släktforskarförbund. De har nu lagt ut en databas över landets gravstenar på nätet. Gravstensen inventeringen är ett pågående projekt och bygger på att var och en skall gå ut på "sin" kyrkogård och fotografera och dokumentera. Hittills finns uppgifter för Mjölby, Åtvidaberg och Valdemarsvik för vårt län. Läs mer [här](#).

Kulturarvsdagen i Linköping

140 personer från länets alla kommuner samlades i slutet av november på läns museet för höstens Kulturarvsdag. Tillsammans med Studieförbundet anordnades en dag som svepte från Linköping och ut i länet. Vi fick se hur man kan tillgängliggöra kulturarvet på många olika och spännande sätt.

*Radio Östergötland på plats på Kulturarvsdagen.
Bild: Kulturarv Östergötland*

Naturligtvis presenterades vår nya tjänst KulturarvsSÖK. Glädjande nog var det många som ville vara med och utvärdera tjänsten som nu funnits i några månader. Vi fick också se hur man kan läsa ut historien ur ben och skelett av arkeolog Petter Nyberg, hur man kan forska om gamla hus med hjälp av försäkringshandlingar, släktforska på nätet och utveckla lokalhistoriska appar för mobiltelefoner med mera.

Överhuvudtaget blev dagen lyckad och den visade återigen hur stor kraft det finns i länet för att verka för och tillgängliggöra vårt östgötska kulturarv. Som det ser ut nu kommer vårens Kulturarvsdag gå av stapeln i Motala. Läs mer [här](#).

Dokumentation av Ödeshögstrakten

I Ödeshög har privatforskaren Hans Rydberg byggt upp en innehållsrik sida om områdets historia. Här finns dokumentation av många olika slag såsom bilder, filmer och texter. Kopplat till sidan finns också inskannade torpinventeringar från Stora Åby socken. Läs mer [här](#).

En ny arkeologiavdelning på Kulturarv Östergötland

Intresset för arkeologi är stort. Vi ser det också på våra Kulturarvsdagar där vi numera oftast har åtminstone ett sådant inslag. För att möta det intresset har vi öppnat en avdelning speciellt för arkeologi på Kulturarv Östergötlands sida.

Via ingångar till stenålder, bronsålder, järnålder etcetera kan du ta del av en del av det vi har att erbjuda av arkeologisk information från länet. Du kan också därifrån gå direkt in i arkeologiska databaser och söka själv eller se på vilka aktörer som numera utför arkeologiska utgrävningar. Det finns ett antal. Läs mer [här](#).

Bebyggelseregistret uppdaterat

Bebyggelseregistret är ett nationellt register med information om det byggda kulturarvet. Här ryms allt från timmerstugor och gamla industrimiljöer till modern stadsbebyggelse. Nu har registret uppdaterats. Registret är ett samarbete mellan Riksantikvarieämbetet, länsstyrelser, regionala museer, kommuner samt stift och församlingar. Registret är öppet för alla att söka i och det krävs inte längre någon inloggning. Läs mer [här](#).

Film och bok om Gusums bruk

År 1988 gick Gusums bruk i konkurs. Nu i höst har det kommit ut både en bok och en film om bruket och dess historia samt om den dramatiska perioden kring brukets nedläggning. Både filmen och boken har rönt stort intresse i Valdemarsvikstrakten. På Gusums bruksmuseums hemsida kan man se en trailer från filmen. Läs mer [här](#).

Övrigt

Hembygdsrörelsen rör sig successivt mer och mer in i den digitala världen. Ett flertal föreningar registrerar och digitaliserar för fullt. Allt fler hembygdsföreningar skaffar också egna hemsidor för att visa upp sin egen verksamhet. Ett sådant exempel är Vårnäs hembygdsförening söder om Linköping som börjat bygga upp en sida för föreningens verksamhet. Läs mer [här](#).

Som vi nämnde tidigare i Nyhetsbrevet så har det lokalhistoriska arbetet på länets bibliotek utvecklats mycket positivt de senaste åren. Som ett led i detta arbete har lokalhistoriska föreläsningsserier framgångsrikt genomförts på flera bibliotek. Vi kan nu se fram emot en vår där ytterligare bibliotek kommer att genomföra sådana serier under beteckningar såsom "Ödeshög i backspegeln", "Motala i backspegeln", "Kinda i backspegeln". Håll ögonen öppna i din hemkommun.

Torpinventering i Ödeshög.

Bild: Hans Rydberg

Arkeologisk grävning i Linköping.

Bild: Marie Ohlsén, Östergötlands museum

Bebyggelseregistrets logga.

Bild: Riksantikvarieämbetet

Gusums bruksmuseum.

Bild: Gusums bruksmuseum